

Nekaj iz učilnice.

Čudno se obnašajo nekteri učitelji v učilnicah. Mnogo jih je, ki so pravi silniki do svojih učencov, ki menijo da ne gre učiti, če ni vedno pripravljena šiba za vsaki mali pregrešek mladine. Drugi godernjajo vedno v šoli kakor medvedje, ter grajajo kar jim dohaja nasproti. Kaj sledi takemu nespametnemu ravnanju? Da se ubogi šolarji šole in učnika bojé, da se malo učé, da tudi učilnica vse verovanje zgubi. Dopadlo nam je, kar je o totem predmetu pravil nedavno tukaj neki gospod.

V Šent-Jurji, prijetni fari blizo Šent-Lenarta na Štajarskem, ima ondota učnik poseben način, po katerem se vede v šoli. Pred vsem ravna on prav prijazno z mladino; on si prizadeva vcepiti koristnih nauk v mlade serca in razlaga tote nauke kolikor moč razumljivo. Ako so učenci pridni ter se učijo marljivo, jih hvali očitno, ter jim napravlja kakšno nedolžno veselje; ako so pa zauikerni ali se ne učijo, jih pokori po nekoliko nenavadnem načinu. On ne jemlje šibe v roko, ne pretepava učencov, jim ne ukazuje klečati itd., kadar so kaj napčnega dopernesli ali ne učili se dovelj; on rabi nekaj drugega. Kadar, postavimo, kak učenec ne zna naloge svoje, ali ne odgovarja prav na vprašanje, mu reče učnik: „Ti si osel!“ in obervivši se k drugim učencem jim veli: „Smejajte se temu oslu!“ Ko bi trenul, zadoni po učilnici: „Hi, hi, hi; ha, ha, ha; ho, ho, ho!“ in daleč ven razlega se glasni smeh šolarčkov. Uni pa, se vé da se strašno sramuje, se tudi zjoka včasih, pa — poboljša se gotovo.

Kakor nam je omenjeni gospod pravil, so vsled tega ravnanja učenci ondote farne šole tudi prav pridni, ubogljivi ter napredujejo v lepih naukih da je veselje; pa tudi gledé sploh na čudoredno obnašo in na vednosti verlega učnika gre povedati, da je on očitne pohvale vreden poštenjak.

J. Š.

Národne pripovedke iz okolice Varaždinske.

Od kač.

Za kače veliju, da na anjgelsku nedelu ideju spat i spiju do Jurjevoga. Tak je bil jeden paštir. On videl je na anjgelsku nedelu vnogo kač na jedno mesto se spravljati. On je bil jako strahu i odišel je na drevo. Gda se je več jako vnogo kač skup spravilo, onda je išla 'saka kača k travi, poleg koje su se spravile, i 'saka je podehnula i odišla je vu jednu jamu. Gda več nijedne kače ne bilo, zišel je on z drva i išel k oni travi i podehnul je i taki je postal tako pospan, da je komaj dimo došel, i taki si je legel i zaspal. Drugi dan, gda bi opet moral iti na pašu, budili su ga domači, no nesu ga mogli zbuditi. Gda je več tretji dan došel i oni su ga ne mogli zbuditi, poslali su po doktora, i doktor mu ne mogel nikaj pomoći, neg im je rekel, naj mu daju mir, več se bude sam zbudil. Oni su mu dali mira i on je spal do Jurjevoga. Gda se je zbudil, rekel je, da kak je lepo spal. Gda su mu pak domači povedali, kak je dugo spal, ne je veruval. Njemu se je činilo, da je samo jednu noć spal, i počel je pripovedati, kak se je z njim 'se dogodilo.

Kračmanov.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Celja 11. julija. Mnogo je dala govoriti o svojem času neka obsirna in prederzna tatvina, ktera dopernešena je bila ponoči med 2. in 3. svečanom letošnjega leta v Jelševem gradu na Štajarskem. Pomina vredno je to hudodjanje zavoljo tega, ker je bilo prederzno izpeljano, ker je uzročilo veliko škodo in ker dolgo časa ni pozvediti se moglo, kdo ga je dopernesel bil. Menili so tudi ljudje

sploh, da tabart ne bo mogoče ne zvediti ne zasačiti tatov; zvedilo se je pa vendar in zasačili so hudodelnike vse.

Po neutrudljivem in opaznem prizadevanji namreč, in po dolgem traživanji v mnogih krajih je zločince zatekel iz Celja tje poslani sodniški uradnik, komur je naloženo bilo, da iztraži dopernešeno zločinstvo. Preiskovalo je potem hudodjanje c. k. okrožno sodništvo v Celji, in v saboto 23. maja je bila o toti zadevi glavna obravnava, ktera je terpela 3 dni.

Sedeli na klopi zatožencov so:

1. Andrej L., po domače Grahoršek, iz Oblesic, 32 let star, nekaj vojak, zavolj hudodelstva dopernešene tatvine kaznovan in od vojaščine odpravljen; — 2. Miha K., po domače Pacl ali Imenšek imenovan, rojen blizo Rogatca, 47 let star, oženjen; — 3. Matija V., rojen v Koretni na Horvaškem, 28 let star, neoženjen, krojač; — 4. Juri S., rojen v Št. Petru pri Šmarji, 66 let star, oženjen, bajtar.

Zraven teh zatožencov je sedelo še 8 drugih oséb, namreč 2 možka, žena in hči Jurja S. in pa 4 druge ženske. Toti ljudje so bili sumljivi, da so udeležili se tatvije ali pa potuho dajali tatovom.

O poprejšnem življenji teh hudodelnikov se je pozvedilo, da mladi niso v šolo hodili, da ne znajo ne brati ne pisati; delati se jim ni poljubilo, raji so potepali se po svetu ter uganjali mnogo hudobij, zavoljo kterih so bili tudi že večkrat prej obsojeni, ter v tamnicah zaperti preživeli mnogo let. Mi danes povémo, kako je bilo gori omenjeno hudodelstvo dopernešeno, in kako so bili kaznovani hudodelniki.

Blizo 5 ur hodá od Celja, na izhodni strani, poleg ceste ktera v Slatino pelje, stoji na prijetnem homcu lep grad, ki mu pravijo Jelše ali Jelšev grad (Erlachstein). Ondi so pisarnice c. k. okrajne uradnije in tudi dačni urad; gospodje uradniki pa ne stanujejo v gradu (ker je ondi malo prostora), ampak po bližnji okolici tu pa tam, v samotnih hišah, večidel v Šmarji, po pol ure hodá od omenjenega grada. Toti gospodje so tedaj primorani dvakrat na dan — zjutraj in popoldne — od svojih oddaljenih stanišč hoditi nazgor v pisarnice, in dvakrat na dan — opoldne in na večer — vračati se z gore domú; ponoči tedaj ni žive duše v gradu razun uradniškega služabnika in jedine priletne deklet. (Tisto noć, ko je tatba dopernešena bila, slučajno tudi služabnika ni bilo domá.) Tote okoljšine in tota priložnost so menda vabile imenovane potepúhe, da so namenili se obiskat ondi dačno dnarnico.

V ta namen sta prikradla se ob desetih ponoči med 2. in 3. svečanom letošnjega leta Andrej L. in Miha K. (Pacl) pred Jelšev grad. Dobila sta si lesen kol in lojtre; stopila sta pred okno dačnega uradišča, ter sta s kolom železno omrežje v okno dnarnične sobe toliko na široko raztegnila, da je Andrej L. vlesti mogel; Pacl je v tem kot stražnik pred oknom ostal, dokler ni L. po pretekli eni uri peneznice vzdignil in k oknu privalil; Pacl jo je od zvonaj zagrabil in oba sta jo čez prozorni okrajuik doli spravila. Odtod sta jo nesla čez dvorišče do hleva, ondi jo razlomila s čertalom, ter vzela kar je v njej bilo.

Bilo je pa v peneznici razun dačnega dnarja tudi nekaj ostavnih novcov, bile so vrečice, škatljice, zvezki. Potem sta tatova šla prek sadunosnika na cesto, kjer sta vsak svoj delež dnarja si vzela, velik del tistega in nekaj drugih dragotin pa pustila, tako, da se je drugi dan na tem mestu še najdlo nekaj gotovine, dragocenih stvari in mark za kolkovanje v vrednosti do 2589 gold. in 30 kraj. Vzela sta pa tatova v dnarjih in dragocenostih skupaj 2657 gold. in 20³/₄ krajc.

Novičar iz raznih krajev.

Povémo tukaj, da peneznica je bila železna, blizo 90 funtov težka, na tleh priškernjena. V njej je bilo gotovine v srebru in v bankovcih, dragotin in kolekuih mark vsega vkup za 5246 gold. 56³/₄ kraje.

Od tega ukradenega blagá si je prilastil Andrej L. 515 gold.; Pacl je pa k sebi vtaknil 90 gold., 632 gold. 9 kr. je pa pri Jurji S., svojem stanodavcu, v kuhinji zakopal. Tudi neko sreberno uro s lančicom vred je on vzel iz peneznice. Uni dnar z uro vred je bil potem najden in izročén sodníi.

Pravila sta tatóva, da sta omenjeno tatvino ona dva sama dopernesla; dokazalo se je pa v sodniški preiskavi, da to ni ne mogoče ne verjetno, timveč da sta imela pomagáča, in da taki je bil Matíja V. Kajti, razun gori omenjenega raztresenega pa zopet najdenega dnarja, razun dragotin in vrednega papirja, kakor tudi po tatóvih skritega dnarja, kterege sta Andrej L. in Pacl vzela, manjka še precej velik znesek vsega vkradenega blagá, manjka namreč še 1345 gold. 42³/₄ kr., kterege je gotovo nek tretji deležnik dobil. Tudi je Matíja V. znan potepúh, zavolj trikrat dopernešene tatvine že trikrat kaznovan in zapert bil; on se je pajdašil z unima tatóvoma, je bil tisto noč blizo Jelševoga grada, in je toto tatvino nasvetoval in osnoval: kar vse je očitno dokazalo, da on je bil tretji zmed omenjenih tatóv.

Ukradeni dnar so tatje skrili, večidel zakopali pri Jurji S., za kar so vedili on (Jur S.), žena in hči njegova. Tudi je bila kerčma njegova že davnej shodišče ondotnih tatóv in malopridnežev sploh.

Po dopernešeni tatvini so hudodelniki potikali se tó pa tam po bližnji okolici, so potovali sem ter tje z malopridnimi ženskami, so kupovali blago, vino itd., posojevali dnarje, pijančevali, dokler niso padli pravici v pest.

Žalostno je bilo slišati pri obravnavi, kakšno je bilo poprejšnje življenje teh hudobnežev, kako zanemarjena bila je njih mladost! Vidilo se je v pravi brezden človeške zaverženosti; vidilo, da v mladih sercih ukoreninjeno seme zlodejstva rodilo je pogibljev sad. Zli početek, zli sveršetek! Tudi bi bilo misliti, da človeško življenje ne traja dosti dolgo, da bi njega polovico človek zapravljal v ječah, in vendar je taka. Prerajtalo se je namreč, da gori omenjeni Pacl je bil zavolj dopernešenih hudodjanj že sedemkrat kaznovan in zapert, da je v ječah vkup preživel že dvajset let! In mož je še le 47 let star!!

Zavolj dopernešene tatvine v Jelševem gradu so bili pri glavni obravnavi krivi spoznani, zatorej obsojeni takóle:

Miha K., po domače Pacl imenovan, na 6 let; Andrej L. na 8 let, Matíja V. na 10 let; vsi trije v oestro ječo in težko železje. Perva dva zató, ker sta razbila zid in omrežje pri oknu dačnega urada, cesarsko dnarnico odnesla in dnarja v njej hranjenega se polastila; Matíja V. zató, ker je on bil tisti, ki je tatvino nasvetoval in osnoval, tedaj uzrok bil, da se je strašno hudodelstvo doperneslo, in državni blagajnici pripetila velika škoda. Izmed ostalih zatožencov je bil Jur S. obsojen na 6 mescov, žena njegova na 3 mesce, hči njegova na 14 dni v ječo brez železja: ker oni so dajali potuho tatóvom, vedili za ukradene dnarje, ter jih hranili pa skrivali tudi. Vsi obsojeni morajo tudi poverniti uzročeno škodo (1313 goldinarjev in 52³/₄ kraje.) in plačati stroške tote obravnave. Drugi zatoženci so bili pa rešeni zatožbe zavolj nedostatnosti dokazov.

Poterdila v obče to rzsodbo je c. kr. deželna nadsodnija v Gradcu; polajšala je le osemletno ječo Andreju L. na 7 let, desetletno Matíju V. pa na 6 let oistre ječe.

J. Š.

Včerajšni teržaški časnik pravi, da tista govorica, po kateri se ima vožnja po železnici v Terst na poznejši čas odložiti, je le prazna govorica. Kakor se sliši, bo železnica iz Tersta na Dunaj in iz Dunaja v Terst vsaki dan trikrat šla: berzovóz (Eilzug) bo vsako noč ob 11. uri zapustil Terst in drugi dan popoldne med 4. in 5. uro na Dunaj prišel, — iz Dunaja pa bo šel vsaki dan zjutraj ob 6. uri in tisti dan zvečer ob 10. uri bode v Terstu; — navadni jutrajni voz z ljudmi (Postzug) bo odrinil vsako jutro 40 minut po 6. uri iz Tersta in drugi dan ob 6. zjutraj na Dunaj došel; — iz Dunaja pa bo šel 30 minut po 5. uri in drugo jutro po 6. uri bo v Terstu; — navadni večerni voz z ljudmi bo ob 6. uri zvečer zapustil Terst in drugi dan popoldne med 4. in 5. uro na Dunaj prišel; iz Dunaja bo šel zvečer 40 minut po 8. in prišel v Terst ob 6. zvečer. — V mnogih dunajskih časnikih se bere, da bise utegnila poštnina za pisma tako prenarediti, da bo le ena tarifa za pisma na vse kraje po našem cesarstvu. — Govori se tudi, da se bo, kadar bo ura na dunajski (astronomiški) uri opoldne dvanajst bila, to vsaki dan po telegrafu v vse poglavne mesta našega cesarstva kamor železnica pelje, na znanje dajalo, da se bojo po tem povsod ure enako vredile. — Zadnjič smo povedali, da je c. k. ministerstvo dnarstva cukrinarski zbor na Dunaj poklicalo v posvetovanje; sedaj smo slišali, da podlaga tega posvetovanja je prošnja c. k. česke kmetijske družbe, naj bi se davek za cukr iz pése saj do leta 1860 ne povikšal, ali če bi ne moglo drugač biti, naj bi se vès višji davek ne odločil na enkrat, ampak po malem poviševal vsako leto tako, da še le v 3 letih bi se temu cukru naložil vès povišani davek. — Še zmiraj so vsi časniki polni poskušanih laških homatij in čedalje več se sliši, kako deleč so bile razširjene prekucijske zapletke, ktere bi bile imele ne le na Laškem temuč tudi na Španjskem in Francozkem s tem velik plamen vžgati, da bi bili zarotniki umorili francozkega cesarja Napoleona. Al ljudstvo se ni nikjer hotlo vdeležiti grozovitih prekucij in to je še bolj zadušilo vse naklepe kakor vse drugo. Mazzini-ta, ki je nek Genovo še le 2. dan t. m. na portugiški barki zapustil, niso vjeli; vjeli so pa njegovo prijateljico, neko imenitno Angležnjo Jessie Meriton White po imenu, ktero so v Turinu zaperli; dopis iz Turina v „Triest. Zeit.“ pravi, da za zdaj v jetnišnici sv. Andreja prebiva v neki predstojnikovi sobi, al ž njim noče jesti, ker pravi, da se druge jedi ne dotakne kakor tiste, ki jo dobivajo „ž njo vred vjeti bratje.“ — Cesar Napoleon je še zmiraj v Plombierskih toplicah, pa je večidel domá; še bolj kot sicer čujejo nad njegovo varnostjo. — Ker je 8 vladi nasprotnih poslancov v državni zbor na Francozkem izvoljenih, ugibujejo sedaj časniki: ali bojo prisegli, kakor postava ob vstopu poslancov v državni zbor veléva. — Slavni Beranger še ni umerl, kakor je bilo zadnjič povedano. — Turški sultan je knezu serbskemu podelil svoj slavni red perve verste. — Repata zvezda, ktera sedaj po nebu hodi, je po zagotovilu zvezdogledov v nedeljo (12. dan t. m.) bila naši zemlji najbližjeje, vendar pa še čez 18 milijonov milj od nje oddaljena; najsvitlejša, pa s prostimi očmi komaj vidljiva, je bila v pondeljku. — Iz Varšave se piše, da tudi na Rusovskem so se bali, da bo 13. rožnika konec sveta; posebno judje so trepetali pred tem dnevom; duhovnom je bilo ukazano, v cerkvi podučevati ljudstvo, da so vse pravlice le prazen strah, ker še se ni dogodilo to, kar se ima po prerokovanji zgoditi pred koncom sveta. — Iz Kine se slišijo grozne reči. Vojska in lakota morite ljudstvo; če kdaj je zdaj treba, da bi se Kitajcom oči odperle, kako slabo je za-nje, da živé ločeni od vsega družega sveta. Vsi magazini so prazni; nikjer ni nič rajža; rajž pa je Kitajcom to, kar je nam krompir.